

Idősebb Szlávic László két objektje: az Apai örökség és Az ifjú mester, valamint fiának óraszobra: Zsuzsanna és a vének. Felfejtések

zett –, beszipantó, tárlatán két rokon szemléletű, egymásra is reflektáló, mégis teljességgel saját útját járó alkotó életműve, körülbelül negyedezer munka hang nélküli párbeszédet folytat egymással, a mindig kísértő múlttal, a bénító jelennel – és a teremtett látvány felfejtésére hajlamos látogatókkal. Kétségkívül igaz, hogy mindkét művész türelmes-tüzetes szemlélődést követel a befogadótól. Az idősebb Szlávic, nemesebb anyag híján, gyakorta innen-onnan összelomizott vashulladékokból formált, hegesztett szobrokat, amelyeken az értelmetlen háborúk véttlen közkatonái és vétékes hadvezérei rendre legalább a fél lábuk „nemlétével” áldoznak. Ugyancsak féllábú a győzelem istennője, a csap-arcúvá, szelep-orrúvá torzult Lakatos Niké, no meg a feje helyén sírkeresztet viselő Halandó. A munkaszolgálatosokra egy földbe gyökerezett ásó és a hozzáízesedett – Sing- és Orsócsontig csupasz –, égre meredő fél kar emlékeztet, megrendítően.

IFJ. SZLÁVIC LÁSZLÓ FOTÓI

| SZLÁVICSTÓL SZLÁVICSIG | APA ÉS FIA | ANYAGVÁLTÁSOK |

Mesteri párbeszéd

Két (majdnem) ismeretlen életművet fedez fel a Szolnoki Galéria. A három évtizede elhunyt Szlávic László és fia, ifj. Szlávic László közös tárlatán majd' 250 alkotás folytat hang nélküli párbeszédet egymással és a látogatókkal.

A pai örökség a címe annak a már messziről feszültséget árasztó alkotásnak, amely az egykori szolnoki zsinagóga épületében hangsúlyos helyre került. A félméteres nagyalapácsra krisztusi pózba felszögeezett alak akár a Megváltó is lehetne, noha az alumíniumöntvény-emberke fejéről hiányzik a töviskoszorú. Az 1964-ben készült objekt címe azonban másfelé mutat. Főleg, ha tudjuk (vagy legalább utóbb utánaböngészünk), hogy a jószerevel ismeretlen képzőművész, az 1991-ben, 63 évesen elhalálozott Szlávic László a győri Vagongyárban lépett lemezlakatos apja nyomdokaiba; a keresztté átlényegült kalapács közös mesterségük ikonikus szerszáma.

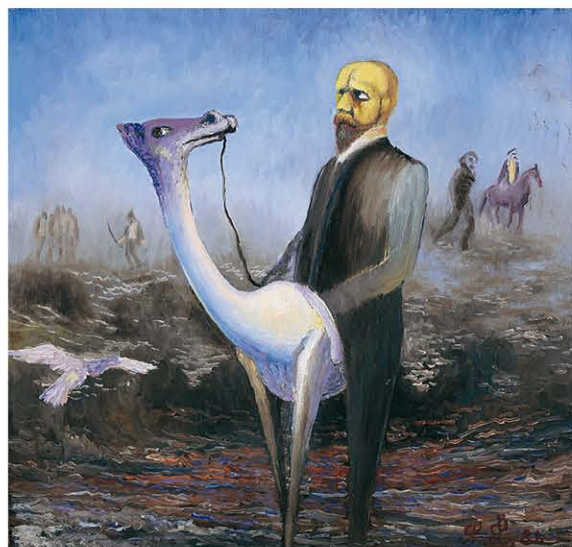
A magát „előnévvel” megkülönböztető ifj. Szlávic László neve az apjáénál ismerősebben cseng. A magyar éremművészet egyik leglátványosabb megújítójának, újradefiniálójának nevezte őt 2017-es tanulmányában Beke

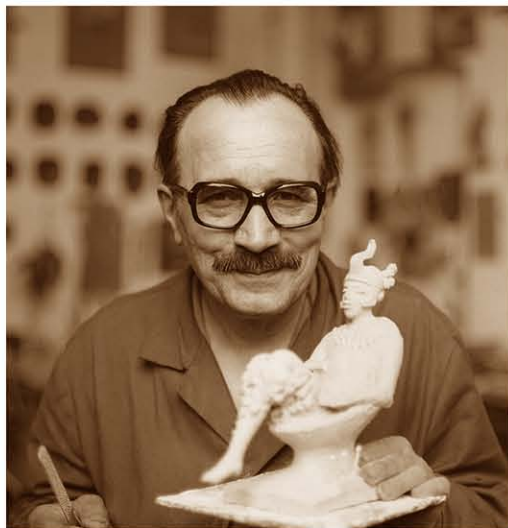
László. Egy másik művészettörténész, Wehner Tibor ugyanabban az évben a hagyományos formai keretek bátor felrúgását és az egyedi művek sokszorosíthatatlanságát méltányolta a leginkább abban a kötetben, amelyben konstatálta az éremművész elmozdulását a térbe komponált plasztikák és objektumok felé.

A Szlávicok szolnoki – gondosan tervezett és művészen kivitelezett

Életút és Csontváry – az idősebb művész munkái. Szürrealizmus bélégezve

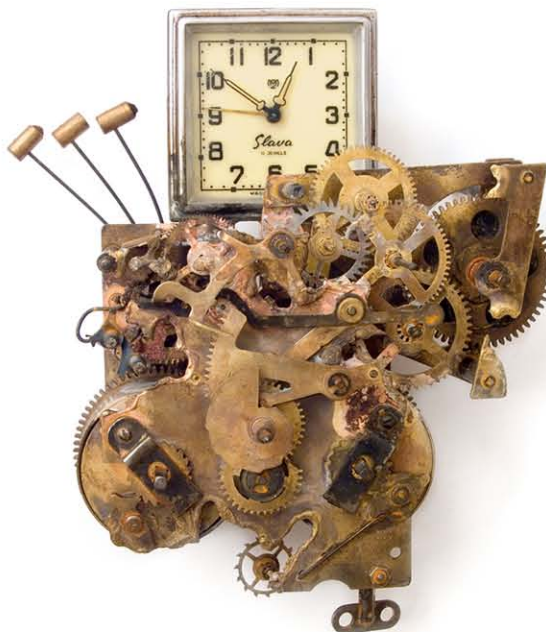
jóvoltából a Kulturális Kapcsolatok Intézetében sikerült ugyan harminc művét kiállítania, „meglepetést keltő invenciózusságát” azonban csak egy-két kritikus adta írásba. Szürrealistának és ráadásul még pesszimistának, tehát zavarosnak is titulált kompozícióit a szocialista realizmus hegemoniáján őrködő politikai hatalom a túrt és a tiltott kategória szűk mezsgyéjére szorította, s az állami megrendelések pénzcspajait elzárta.

Az 1967-es, Makrisszal közös párizsi magánúton érzékelhette azonban, hogy alkotásai „mennyire paralelek” az ottani áramlatokkal – állítja a kiállítás katalógusában a március 22-éig megtekinthető Szilágyistól Szilágyisig tárlat kurátora és rendezője, Csizsár Róbert Péter. A pár hetes nyugati tapasztalatból dacos visszavonulás következett, s ma már nehezen dönthető el, hogy szobrai, objektjei önértetből avagy lehetőség híján szinte soha nem méretődtek meg. A ritka kivételek közé tartozott 1983, amikor a Zichy-kastély udvarán – a képzőművészet nyelvére is fogékony író, Ember Mária szavival – „a vasat érző lényre formáló” Szilágyi „mitológiai mélységeket is feszegető” gépszobraival mégiscsak találkozhatott az érdeklődő. Akkor már Szilágyi bő évtizede – főhajtva Dalí, Csontváry vagy éppen Picasso előtt (és tán perlekedve is velük) – festeni is kezdett, s nemcsak ócskavasakat, hanem számtalan egyéb talált kacatot is átlénygített.

Az ifjú mester című, 1978-as objektjében például fiának elnyűtt bakancsát megsarkantyúzva indította rögzös útjára a szakma fortélyait tőle (és Makrisztól) elleső ifjabb Szilágyisot. Az érmézés minden formáját és fortélyát kipróbáló, annak határait tágító művész tevékenységét pályázati első helyezések sorával és 2007-ben Ferenczy Béni-díjjal is visszaigazolták. Ezen tevékenységével nem felhagyva több mint egy évtizede a három dimenzió felé is fordult. Váltását fából készült kis- (és nagyobb) plasztikák, tárgyak jeleztek, mi több, 2016 óta Visegrádon az ő – Wehner leírásában – „furcsán

A két szobrász.
Dimenziók

Hommage à Chaplin.
Múló idők

villódzó, a befogadó mozgása révén hol arccá összeálló, hol alaktalanná összezavarodó”, rozsdáálló acélból készült köztéri lemezszobra őrzi Gergei Artúr emlékét. Mindeközben a helyét a térben is kereső éremművész felfedezte magának alapanyagként az órát. Előbb a működőképeseket, az ingásakat, a kongatókat, a szelíden ketyegőket, utóbb az örök mozdulatlanságra kárhoztatottakat, a felhúzhatatlanságukat és/vagy a számlapjára, fogaskerekeire, rugóira hullott roncsokat.

A bolhapiacjáró szenvedélyllyel begyűjtött kvietált vekke-rek, fal-, kar- és zsebórák, illetve maradékai úgy kelnek új (szobor) életre, úgy idéznek meg történelmi tapasztalatokat, bibliai történeteket, az emberi elmére nagy hatást gyakorló személyiségeket, ahogy egykoron az idősebb Szilágyicsnál a kezéhez mesterien idomuló fémhulladékok. A legkülönbözőbb szerkezetekből kimentett, majd egymáshoz passzított fogaskerekekre az Hommage à Chaplin című, 2014-es szoborra már „csak” a tárlatlátogató fantáziája ülteti rá (de bizonyos, hogy ráülteti) a Modern idők főszereplő-rendezőjét, fején az elmaradhatatlan kalappal. Másutt ifjabb Szilágyics egy kibelezett falórába költöztet új „lakókat”: négy viseltes, rövidebb-hosszabb óraláncon lógó, más és más időben megállt zsebórát és egy kecses balettcipőt. E meghökkenítő tárgy-társítás magyarázatát ezúttal (is) a cím adja: Dániel 13. Az Ószövetségben kevésbé járatosak számára zárójelben ott a további mankó: „Zsuzsanna és a vének.” Ezt olvasván a kompozíciót szinte már csak úgy lehet látni, hogy a lejárt idejű „vének” mohó tekintettel bámulják az ifjú szépséget. Ezen első blikkes értelmezésnek azonban akad egy apró bibije. A bibliai – név nélküli, bosszúért ilhegő – vének ugyanis csak ketten voltak. Megduplázásukkal a rendkívül precíz szobrász alighanem a gonoszság exponenciális terjedésére utalt. Ez a végletekig fokozott, leginkább az apjával rokonítható keserű világlátás valójában a pesszimizmus mibenlétét firtatva küzd legfőbb témája, a pesszimizmus ellen. ■

MURÁNYI GÁBOR